

Tillæg til udviklingsplanen for Utterslev Mose

Tillægget er udarbejdet af Teknik- og Miljøforvaltningen og omhandler:

1. Udvidelse af den eksisterende græsningsfold i Bademosen med tilføjelse af Bakkemosen

Forord

Utterslev Mose blev fredet i 2000. Fredningen stiller krav om, at der udarbejdes en plejeplan, som redegør for de plejeforanstaltninger og anlægsarbejder, der kan udføres i planens gyldighedsperiode, samt beskriver eventuelle ændringer i almenhedens adgangsret. Københavns Kommune udarbejdede i 2018 den seneste plejeplan for Utterslev Mose: "Udviklingsplan for Utterslev Mose". Udviklingsplanen havde ikke taget højde for et kommende græsningsprojekt i området omkring Bademosen på grænsen mellem Gladsaxe Kommune og Københavns Kommune. Derfor blev der i 2020 udarbejdet et tillæg til udviklingsplanen med henblik på at bidrage med et areal til en græsningsfold på tværs af kommunegrænsen mellem Gladsaxe Kommune og Københavns Kommune. Nu ønskes den eksisterende fold udvidet med yderligere ca. 5 ha., derfor er der udarbejdet dette tillæg til Udviklingsplanen for Utterslev Mose. Tillægget har hjemmel i Fredningen af Utterslev Mose.

Fredning

Fredningskendelsen for Utterslev Mose er dateret den 13. juli 2000. Fredningen har til formål at:

- Sikre området som parkområde,
- Opretholde og muliggøre en forbedring af områdets biologiske, landskabelige og rekreative værdier under hensyntagen til den historiske baggrund for områdets nuværende udformning,
- Fastholde og regulere almenhedens ret til færdsel i området og dets anvendelse til fritidsformål,
- Sikre området som en sammenhængende del af de regionale friluftsområder, specielt sammenhængen med Vestvolden og med Hjortesprikkilens grønne områder.

Dette tillæg til gældende udviklingsplan finder hjemmel i fredningskendelsens § 4 som lyder:

§ 4 Pleje

1. Københavns Kommune er plejemyndighed i fredningsområde
2. Uanset § 2 må plejemyndigheden udføre de foranstaltninger, der skønnes egnede til at forbedre forholdene for dyre-

15. december 2023

Sagsnr.
2023-0460685

Dokumentnr.
2023-0460685-3

Sagsbehandler
Astrid Stener Jørgensen

Parker, Kirkegårde og Renhold
Bynatur

Njalsgade 17
Postboks 394
2300 København S

EAN nummer
5798009809452

og plantelivet eller findes hensigtsmæssige for at opretholde eller forbedre de landskabelige værdier. Foranstaltningerne skal udføres på grundlag af en plejeplan efter stk. 3.

3. En plejeplan skal være udarbejdet af kommunen efter reglerne i stk. 4 og 5 samt tilsendt Fredningsnævnet og Naturklagenævnet.
4. Plejeplanen skal redegøre for de plejeforanstaltninger og anlægsarbejder, som påtænkes udført i de følgende højst 5 år, og for eventuelle ændringer i almenhedens adgangsret. Plejeplanen skal samordnes med plejeplanen for Vestvolden og med Gladsaxe kommunes plejeplaner for Gyngemosen og de grønne arealer syd for "Høje Gladsaxe" med henblik på at bibeholde oplevelsen af ét sammenhængende, grønt område.
5. I forbindelse med udarbejdelse af plejeplanen skal følgende foreninger, organisationer med videre gives lejlighed til at udtale sig:
  - Danmarks Naturfredningsforening
  - Friluftsrådet
  - Dansk Ornitologisk Forening
  - Dansk Botanisk Forening
  - Brønshøj-Husum Lokalråd eller eventuelt senere: Bydelsrådet
  - Lokalrådet for Nord-vest eller eventuelt senere: Bydelsrådet
  - Gladsaxe kommune
  - Københavns amt

Eventuel uenighed om plejeplanens indhold afgøres af fredningsnævnet.

Tillæggets formål

Målet med tillægget til udviklingsplanen er at sikre, at plejen bevarer og styrker områdets biologiske, landskabelige og rekreative værdier. Tillægget skal beskrive de metoder, der bruges til at styre områdets udvikling mod de ønskede mål.

Plejemyndighedens råderum

I henhold til fredningsdeklarationen (§ 7) for Utterslev Mose kan foranstaltninger, der tillades eller udføres i medfør af fredningsbestemmelserne, herunder plejeplanen/udviklingsplan/tillæg til udviklingsplan, foretages uden særskilt dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3, § 16, § 17 og § 18. Tillægget er et redskab, der giver plejemyndigheden mulighed for, uden forudgående tilladelse fra Fredningsnævnet, at foretage plejeindgreb, såfremt disse indgreb er beskrevet i tillægget.

Beskrivelse af naturen i Bakkemosen

Arealet fremstår af både af uforstyrret kratskov samt større lysåbne engarealer. I den nordlige del findes to §3 registreringer af hhv. fersk eng og mose. De lysåbne arealer slås pt med opsamling. Der findes to mindre vandhuller som er kraftigt tilgroet. Græsning omkring disse, vil forbedre lysforholdene og dermed forbedre padders ynglemuligheder her. Græsning vil også gavne de § 3-registrerede naturtyper, særligt fjernelse af biomasse vil gavne den ferske eng og nedbidning af vedplanter vil gavne mosen.

Der er fundet spidssnudet frø, butsnudet frø, stor vandsalamander samt skrubtudse i Bademosen og Bakkemosen ved paddeovervågning foretaget foråret 2023 af Amphi Consult.

Overgang mellem Bademosen/Bakkemosen

Tæt krat af dels beplantet poppelhegn og enkeltræer i randareal, ellers variation af hjemmehørende vedplanter på tør bund. Det er svært at bevæge sig ind i området på grund af dets uforstyrrede karakter.

Græsning ved Bademosen

Der blev i 2020 igangsat græsning i Bademosen på tværs af kommunegrænsen mellem Gladsaxe Kommune og Københavns Kommune. Græsningen opstod som et ønske om at skabe fælles naturpleje over kommunegrænsen og for at undgå en hegning igennem et sammenhængende naturområde. Dette græsningsområde ønskes nu udvidet med tilføjelse af Bakkemosen, så Københavns Kommune kan bidrage med et større areal i en tværkommunal græsningsaftale. Arealet som ønskes tilføjet, er ca. 5 ha stort.

I den gældende udviklingsplan for Utterslev Mose står der følgende om området omkring Bademosen og Bakkemosen:

“MULIGHEDER FOR SYNERGI MED NATURPLEJE I GLADSAXE KOMMUNE

Høje Gladsaxe Park i Gladsaxe Kommune udgør sammen med Bademosen og Bakkemosen i Københavns Kommune et sammenhængende park- og naturområde nord for Hillerød motorvejen. Bademosen og Bakkemosen rummer henholdsvis én sø og et par småsøer, som især i Bakkemosen er kraftigt tilgroet. Det ville være til gavn for området padder, hvis disse to søer gøres mere lysåbne. Men det vil kræve en stor indsats. Samtidig vil omfattende rydninger især omkring Bademosen være til skade for dyrelivet bortset fra padderne (afsnit 5.2.4). Amphi Consult har vurderet, at den mest effektive måde at forbedre naturkvaliteten i området som helhed vil være at optimere forholdene i de lavvandede vådområder (Bøgebjerg Engsøer) nordvest for Bademosen i Gladsaxe Kommune. Dette er områdetets vigtigste ynglelokalitet for

brune frøer. Som supplement kan der ske rydninger både i kanten af vådområderne i Gladsaxe og i den nordlige kant af Bakkemosen.”

Mål: Området ved Bakkemosen skal tilføjes til den eksisterende græsningsfold, som ligger placeret på tværs af kommunegrænsen mellem Københavns Kommune og Gladsaxe Kommune.

Den eksisterende helårsgræsning med heste og kvæg ønskes fortsat på området. Tilføjelse af Bakkemosen til den eksisterende græsningsfold betyder, at græsningstrykket skal reguleres og dette vil ske med tilføjelse af enten kvæg, heste eller øvrige mindre græsningsdyr.

Fig 1: Blå stiplede linje angiver den eksisterende tværkommunale græsningsfold. Rød stiplede linje angiver cirka hegnets placering med tilføjelse af Bakkemosen til den eksisterende fold. Gul stiplede linje angiver asfaltsti, som inddrages i græsningsfolden. Sort linje angiver kommunegrænsen.

Handlinger: Der skal etableres en fold til helårsgræssende dyr i stil med den eksisterende græsningsfold. Hegnet sættes ca. 1 - 2 meter fra de faste stier, bortset fra ved den asfalterede sti (gul på Fig 1). Denne sti vil indgå i den nye græsningsfold for at undgå uhensigtsmæssig hegning. Stien benyttes i mindre omfang af gående og cyklister. Stien vil fortsat kunne benyttes af gående og cyklister. Tilgængeligheden opretholdes derfor, og der etableres sikre adgangsmuligheder med låger, færreste eller lignende for hver ende af stien. Gående og cyklister informeres om at de træder ind i en græsningsfold.

Betydende beplantning, primært store træer, skånes ved at føre hegnet uden om, enten på yderside eller inderside. Den endelige placering og rydning af beplantning aftales ved gennemgang og afsætning på stedet. Folden etableres, hvor det giver naturmæssig mening, og ikke mindsker muligheden for gode rekreative oplevelser. De beskrevne ændringer kan ske uden politisk behandling.

Desuden etableres adgangsmuligheder til græsningsfolden i stil med indgangene i den eksisterende fold, så den offentlige adgang fortsat sikres.

Fig 2: §3-kort fra Miljøportalen
Kommunegrænse angivet med sort streg. Naturtyperne mose (rødbrun skravering), eng (grøn skravering), overdrev (orange skravering), og sø (blå skraveringer).

Status: De vilde dyre- og plantearter i området har generelt et stort behov for den forstyrrelse og lysskabende effekt, som afgræsning medfører, da området er præget af tilgroning og høj koncentration af næringsstof i jorden. Arealer, der er våde, egner sig ikke til maskinel pleje, da der kommer kørespor, og ofte vil arealet slet ikke kunne slås på det optimale tidspunkt. Dyrene i den eksisterende græsningsfold er af hårdfør race, som netop er egnet til at gå på våde områder. Græsningens effektivitet evalueres løbende, således at det mest optimale græsningstryk og den mest optimale race for græsning og dermed naturpleje af området sikres.

Bilag IV-arter: Der er kendskab til forekomst af bilag IV-arterne Spids-
snudet frø, og Stor vandsalamander i området. Tilføjelse af Bakkemosen
til det nuværende græsningsområde vurderes ikke at påvirke yngle- el-
ler rasteområder for arterne negativt. Græsningen vil gavne arterne,
idet vegetationen holdes nede omkring vandhullerne.

Offentliggørelse

Tillægget til udviklingsplanen offentliggøres på Københavns Kommu-
nes hjemmeside. Spørgsmål vedrørende tillægget skal ske til Astrid
Stener Jørgensen, ym7x@kk.dk. Spørgsmål vedrørende udviklingspla-
nen for Utterslev Mose skal ske til Susanne Henriksen, shenri@kk.dk